

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep

0030 Oslo

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	
POSTBOKS	VSS MEK
02 OKT. 2008	
S.NR.:	08/333-37
ARKIVKODE:	602.0 AVSKREVET:

Vår ref. AKH/FRJ/MOJ/ab

Deres ref. 08/333- MEK

Dato 02. oktober 2008

Forskrift om universell utforming av transportmidler på veg

LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke har gjennomgått forslag til ny forskrift om universell utforming av motorvogn i løyvepliktig transport mv. Vi har følgende kommentarer.

LHLs hovedsynspunkter

- LHL mener at ny forskrift om universell utforming av motorvogn i løyvepliktig transport mv. må få inn bestemmelser som definerer inneklime som del av de fysiske forhold som forskriften regulerer.
- LHL mener Samferdselsdepartementet må bruke ressurser på forskning om hvilke krav som må stilles for å realisere universell utforming av transportmidler.
- LHL ber Samferdselsdepartementet sikre at det utvikles standarder på alle relevante områder.
- LHL mener at det må bli forbud mot røyking i leskur på holdeplasser.
- LHL mener turvogner må omfattes av myndighetsfastsatte krav til universell utforming.
- LHL ber departementet vurdere ytterligere presiseringer i bestemmelsen om ikrafttreden og overgangsbestemmelser for å sikre at flest mulig nyanskaffelser etter 1.1. 2009 kommer inn under forskriftens virkeområde.
- LHL mener det må gis rettslig forpliktende tidsfrister for universell utforming også av eksisterende transportmidler.

Generelle kommentarer

En viktig forutsetning for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i samfunnet, er et tilrettelagt transporttilbud. Derfor mener LHL det er viktig at det nå innføres krav om universell utforming i alle nye innkjøp og prosjekter innen samferdsels-

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke

Postadresse Pb 4375 Nydalen, 0402 Oslo
Besøksadresse Sandakerveien 99, Oslo

Telefon 22 79 93 00
Telefax 22 22 38 33

E-post post@lhl.no
Internett www.lhl.no

Bankgiro 8200 02 33311
Organisasjonsnr. 940 190 738

sektoren fra 1. januar 2009. Slik det framgår i odelstingsproposisjon nr 44, skal kravene baseres på standarder for universell utforming og disse skal skjerpes i takt med samfunnsutviklingen.

Hjerte- og lungesyke opplever, som andre med kronisk sykdom og funksjonshemming, ulike barrierer i forhold til transport. Mange av problemene vil være felles for flere grupper forflytningshemmede. En buss eller annet transportmiddel som ivaretar bevegelsehemmedes behov, vil i mange henseende også fungere for mennesker med hjerte- og lungesykdom. Men for mange hjerte- og lungesyke vil det være avgjørende at transportmiddelet har et godt inneklima, at luftforurensningen utenfor er lav, at rutenettet har god frekvens, at det er små gangavstander og tilrettelagte holdeplasser.

LHL er skuffet over at forslag til ny forskrift så ensidig legger et rullestolsperspektiv til grunn og ikke tar hensyn til at også andre sider av den fysiske utformingen er viktige i forhold til universell utforming av transportmidler på veg. Vi mener forskriften har en snever forståelse av begrepet "fysiske forhold", til tross for at høringsnotatet presiserer det motsatte, jfr. *"det legges en vid forståelse til grunn for hva som regnes som fysiske forhold. Menneskeskapte fysiske forhold er bl.a. bygninger, anlegg og andre innretninger, som for eksempel transportmidler."*

Inneklima – en del av universell utforming

Både innklimaet på transportmiddelet og graden av luftforurensning ute, vil ha betydning for om hjerte- og lungesyke og andre med astmatiske og allergiske sykdommer/plager kan benytte seg av offentlig transport. Det anslås at mellom 20 og 40 % av landets befolkning er direkte berørt av allergi/overfølsomhet i forskjellig grad (Rogaland fylkeskommunes nettportal, 12.06.2008). Mange av problemene som er knyttet til innklima, vil kunne løses ved god luftkvalitet, riktig temperaturregulering, godt renhold og riktig valg av materialer i transportmiddelet.

LHL mener ny forskrift om universell utforming av motorvogn i løyvepliktig transport mv. må få inn bestemmelser som definerer innklima som del av de fysiske forhold som forskriften regulerer. Det vil medføre at forskriften må inneholde bestemmelser om valg av materialer og produkter som gir lite avgasser og som er rengjøringsvennlige. Det må være klare bestemmelser om helseriktige renholdsrutiner, -metoder og -midler samt om ettersyn av ventilasjonsanlegg. For mennesker med luftveissykdommer og -plager er det viktig å unngå tobakks- og parfymeluft eventuelt andre allergiframkallende stoffer i luften. Mange er også allergiske mot dyr og unngår å bruke offentlig transport av den grunn.

LHL mener det er viktig at forskriften skal være et viktig hjelpemiddel og rettesnor i den praktiske tilretteleggingen. Det forutsetter at forskriften er mest mulig uttømmende.

Vedlegg VII Krav til tekniske innretninger som gir bevegelseshemmede passasjerer bedre atkomst, setter nødvendige og konkrete krav på viktige områder, men langt fra alle. Det er et problem at det ikke finnes standarder for flere områder og for hele reisekjeden. Manglende standarder er et problem både når forskrifter skal utvikles og når bestemmelsene skal håndheves. LHL mener Samferdselsdepartementet må bruke ressurser på forskning om hvilke krav som må stilles for å realisere universell utforming av transportmidler. Videre ber LHL departementet sikre at det utvikles standarder på alle relevante områder.

Røykfrie leskur på holdeplasser

I høringsnotatet understrekes det at universell utforming ikke bare omfatter tilgang til selve transportmidlet, men også andre fysiske forhold som er nødvendig for å kunne benytte seg av tilbudet. For mennesker med hjerte- og lungesykdommer er røyking på holdeplasser og i leskur et konkret hinder for å benytte seg av offentlig busstransport. LHL mener derfor at det må bli forbud mot røyking i leskur på holdeplasser.

Universell utforming – også i turbusser

I høringsnotatets punkt 4 foreslås at buss som går i trafikk utenfor rute (turvogn) ikke skal omfattes av forskriftens krav om universell utforming. Her ønsker departementet å overlate til markedet å sørge for at det eksisterer et visst materiell som er tilpasset personer med nedsatt funksjonsevne. LHL mener dette er et uholdbart standpunkt som avslører manglende forståelse for hva universell utforming dreier seg om – å skape like muligheter og å legge til rette for aktiv samfunnsdeltakelse for alle.

LHL mener at tilpassing av materiell slik at transportmiddelet blir tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne, ikke handler om standarder som kan overlates til markedet. LHL vil her også vise til loven § 9 hvor det heter at *"offentlig og privat virksomhet rettet mot allmennheten har plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens allminnelige funksjon så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten"*. Det vil etter vår mening her bare være et uforholdsmessighetshensyn som er gangbart som argument mot universell utforming også av turvogner.

LHL mener turvogner må omfattes om myndighetsfastsatte krav til universell utforming. LHL viser for øvrig til at Samferdselsdepartementet stiller spesifikke krav til ekspressbuss. Både i tur- og ekspressbuss vil det være mulig å legge inn fasiliteter og tjenester utover det som kreves for universell utforming – som ekstra service for passasjerene. Det er tjenester brukerne av transportmidlet må betale ekstra for og som vil kunne avgjøres av markedskreftene.

Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

LHL har blitt gjort kjent med at det i enkelte busselskaper blir diskutert om det er mulig å unngå de reguleringer som vil ligge i forskriften hvis bestillinger er levert før forskriftens

ikrafttreden. Hvis forskriften her skaper uklarheter og mange spekulerer i dette, vil det ta enda lenger tid før universell utforming blir en realitet. Det mener vi ikke vil være en ønsket utvikling. Vi ber derfor departementet vurdere ytterligere presiseringer i bestemmelsen for å sikre at flest mulig nyanskaffelser etter 1.1. 2009 kommer inn under forskriftens virkeområde.

Tidsfrister - også for eksisterende transportmidler

Mange transportmidler har lang brukstid og det vil derfor ta svært lang tid før transportmidler har blitt skiftet ut og kommet inn under bestemmelser om universell utforming. LHL mener det må vedtas tidsfrister også for eksisterende transportordninger og -materiell, slik et mindretall i Syse-utvalget gikk inn for (NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet). LHL mener dette må la seg kunne gjennomføre dersom en legger opp til et system med differensierte tidsfrister, for eksempel én frist for buss og en lengre frist for sporvognmateriell.

Med vennlig hilsen
Landsforeningen
for hjerte- og lungesyke

Arne Ketil Hafstad
fung. forbundsleder

Frode Jansen
generalsekretær